

О‘ЗБЕКISTONDA RAQAMLI BANK XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI

**Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Samarqand filiali 3-bosqich talabasi**

Sayitmurodova Dilbar Asliddinovna

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasida raqamli bank xizmatlarini rivojlantirishning huquqiy, iqtisodiy va institutsional asoslari ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot davomida mamlakat bank tizimida amalga oshirilayotgan raqamli transformatsiya jarayonlari, mobil va internet-banking xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari, fintech texnologiyalarining bank xizmatlariga integratsiyalashuvi, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalarining bank faoliyatidagi o‘rni hamda kiberxavfsizlik masalalari o‘rganilgan. Shuningdek, rivojlangan davlatlar tajribasi asosida O‘zbekistonda raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish istiqbollari yuzasidan ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli bank, internet-banking, mobil banking, fintech, Open Banking, sun'iy intellekt, blokcheyn, kiberxavfsizlik, Markaziy bank, raqamli iqtisodiyot.

ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН

**Студентка 3 курса Самаркандского филиала
Ташкентского государственного**

экономического университета

Саитмуродова Дильбар Аслиддиновна

АННОТАЦИЯ

В данной статье проведён научный анализ правовых, экономических и институциональных основ развития цифровых банковских услуг в Республике Узбекистан. В ходе исследования изучены процессы цифровой трансформации банковской системы страны, тенденции развития услуг мобильного и интернет-банкинга, интеграция финтех-технологий в банковские услуги, роль технологий искусственного интеллекта и блокчейна в банковской деятельности, а также вопросы кибербезопасности. Кроме того, на основе опыта развитых стран разработаны научно обоснованные предложения и рекомендации по дальнейшему совершенствованию цифровых банковских услуг в Узбекистане.

Ключевые слова: цифровой банкинг, интернет-банкинг, мобильный банкинг, финтех, Open Banking, искусственный интеллект, блокчейн, кибербезопасность, Центральный бан

PROSPECTS FOR IMPROVING DIGITAL BANKING SERVICES IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

**Third-Year Student of the Samarkand Branch
of the Tashkent State University of Economics**

Sayitmurodova Dilbar Asliddinovna

ABSTRACT

This article provides a scientific analysis of the legal, economic, and institutional foundations for the development of digital banking services in the Republic of Uzbekistan. The study examines the ongoing digital transformation of the country's banking system, development trends in mobile and internet banking services, the integration of fintech technologies into banking services, the role of artificial intelligence and blockchain technologies in banking operations, as well as cybersecurity issues. Furthermore, based on the experience of developed countries, the study proposes scientifically grounded recommendations and practical measures for further improving digital banking services in Uzbekistan.

Keywords: digital banking, internet banking, mobile banking, fintech, Open Banking, artificial intelligence, blockchain, cybersecurity, Central Bank, digital economy.

KIRISH

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi moliya sektorini tubdan o'zgartirib, bank xizmatlarini ko'rsatishning yangi shakllarini yuzaga keltirmoqda. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi natijasida bank xizmatlari an'anaviy filiallar orqali emas, balki mobil ilovalar, internet platformalari va boshqa elektron vositalar orqali ham ko'rsatilmoqda. Shu bois raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish bugungi kunda iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. O'zbekiston Respublikasida ham bank tizimini modernizatsiya qilish va raqamlashtirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda bank xizmatlarini masofadan turib ko'rsatish, elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish, mobil bank ilovalarini keng joriy etish hamda bank operatsiyalarini avtomatlashtirish bo'yicha izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur islohotlarning asosiy maqsadi aholiga qulay, tezkor va xavfsiz moliyaviy xizmatlarni taqdim etishdan iborat.¹

Bugungi kunda O'zbekistonda deyarli barcha tijorat banklari mobil ilovalar orqali masofaviy xizmatlar ko'rsatmoqda. Hisobvaraqlarni ochish, bank kartalarini boshqarish, kommunal to'lovlarni amalga oshirish, xalqaro pul o'tkazmalari, onlayn kredit olish va omonatlarni rasmiylashtirish kabi xizmatlarning elektron shaklda taqdim etilishi bank xizmatlaridan foydalanish darajasini sezilarli oshirdi. Raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi nafaqat banklar faoliyatining samaradorligini oshirmoqda, balki mamlakatda naqd pulsiz hisob-kitoblar ulushining ortishiga, moliyaviy inklyuziyaning kengayishiga hamda yashirin iqtisodiyot hajmining qisqarishiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga,

raqamlashtirish jarayoni yangi huquqiy va texnologik muammolarni ham yuzaga keltirmoqda. Jumladan, shaxsga doir ma'lumotlarni himoya qilish, kiberxavfsizlikni ta'minlash, elektron firibgarlikning oldini olish hamda sun'iy intellektdan foydalanish bilan bog'liq huquqiy masalalar dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Xalqaro amaliyot shuni ko'rsatadiki, Buyuk Britaniya, Singapur, Janubiy Koreya va Estoniya kabi davlatlarda Open Banking, raqamli identifikatsiya, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalarini bank tizimiga joriy etish bank xizmatlari sifati hamda moliyaviy xavfsizlikni sezilarli darajada oshirgan. Mazkur tajribalar O'zbekiston bank tizimini yanada takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.² Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan bank tizimini raqamlashtirish, to'lov infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda fintech kompaniyalari faoliyatini rivojlantirish bo'yicha qator strategik dasturlar amalga oshirilmoqda. Mazkur chora-tadbirlar mamlakatda zamonaviy raqamli bank ekotizimini shakllantirishga xizmat qilmoqda.³

Mazkur maqolaning maqsadi O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarini rivojlantirishning huquqiy va iqtisodiy asoslarini tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash, xorijiy tajribani o'rganish hamda bank xizmatlarini yanada takomillashtirish istiqbollari bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish va ularni takomillashtirish masalalari so'nggi yillarda iqtisodiyot va moliya sohasidagi eng dolzarb ilmiy yo'nalishlardan biriga aylandi. Raqamli transformatsiya bank xizmatlarini ko'rsatish usullarini tubdan o'zgartirib, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati, tezkorligi va xavfsizligini oshirish imkonini bermoqda. Shu sababli raqamli bank xizmatlarining huquqiy asoslari, texnologik rivojlanish tendensiyalari hamda ularni tartibga solish mexanizmlari ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan tadqiq etilmoqda. Xalqaro iqtisodiy adabiyotlarda raqamli bank tushunchasi bank

xizmatlarini zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali masofadan turib ko'rsatishga asoslangan moliyaviy xizmatlar tizimi sifatida tavsiflanadi. Bunda mobil banking, internet banking, elektron to'lov tizimlari, raqamli identifikatsiya, sun'iy intellekt, blokcheyn va bulutli texnologiyalar bank faoliyatining ajralmas qismi hisoblanadi.¹

Amerikalik iqtisodchi **Chris Skinner** zamonaviy bank tizimining kelajagi to'liq raqamlashtirish bilan bog'liqligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, an'anaviy banklar kelgusida fintech kompaniyalari bilan hamkorlik qilgan holda yagona raqamli moliyaviy ekotizimga aylanishi zarur. Olim bank xizmatlarining asosiy ustunligi endilikda filiallar soni emas, balki raqamli platformalar sifati bilan belgilanishini qayd etadi.²

Britaniyalik tadqiqotchi **Brett King** esa bank xizmatlarining rivojlanishida sun'iy intellekt, biometrik identifikatsiya va mobil texnologiyalar hal qiluvchi rol o'ynashini asoslaydi. Uning ilmiy qarashlariga ko'ra, kelajak banklari mijozlarga individual yondashuv asosida avtomatlashtirilgan moliyaviy xizmatlarni taklif etuvchi raqamli platformalarga aylanadi.³

Xalqaro amaliyotda Open Banking konsepsiyasi ham alohida ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur tizim banklarga uchinchi tomon moliyaviy xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar bilan xavfsiz ma'lumot almashish imkonini beradi. Natijada bank xizmatlari sifati oshadi, moliyaviy bozorda raqobat kuchayadi va yangi innovatsion xizmatlar paydo bo'ladi. Open Banking konsepsiyasining huquqiy asosi Yevropa Ittifoqining **PSD2 (Payment Services Directive 2)** direktivasi bilan mustahkamlangan.⁴

O'zbekistonlik iqtisodchi olimlar ham bank tizimini raqamlashtirishning iqtisodiy samaradorligi va huquqiy asoslari bo'yicha qator ilmiy tadqiqotlar olib borganlar. Ularning ilmiy ishlarida bank xizmatlarini avtomatlashtirish, elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish, fintech ekotizimini shakllantirish hamda bank faoliyatida zamonaviy texnologiyalarni qo'llashning afzalliklari asoslab berilgan.

Ayniqsa, bank tizimida sun'iy intellektdan foydalanish kredit risklarini baholash, firibgarlikni aniqlash hamda mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda muhim vosita sifatida e'tirof etiladi.⁵

So'nggi yillarda **Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF)**, **Jahon banki** va **Bank for International Settlements (BIS)** tomonidan raqamli moliyaviy xizmatlar bo'yicha qabul qilingan tavsiyalar bank tizimini modernizatsiya qilishda muhim metodik asos bo'lib xizmat qilmoqda. Mazkur xalqaro tashkilotlar bank sektorida raqamlashtirishni amalga oshirishda moliyaviy barqarorlik, iste'molchilar huquqlarini himoya qilish hamda kiberxavfsizlikni ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratmoqda.⁶ Mazkur maqolani tayyorlash jarayonida qiyosiy-iqtisodiy tahlil, tizimli tahlil, statistik tahlil va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Xususan, O'zbekiston bank tizimidagi raqamli transformatsiya jarayonlari rivojlangan davlatlar tajribasi bilan qiyosiy tahlil qilindi. Shuningdek, Markaziy bank, Jahon banki va boshqa xalqaro moliya institutlari hisobotlari asosida mavjud muammolar o'rganilib, ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy takliflar ishlab chiqildi.

NATIJARAR

O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarining hozirgi holati

So'nggi yillarda O'zbekiston bank tizimida amalga oshirilayotgan raqamli transformatsiya bank xizmatlari sifatini sezilarli darajada oshirdi. Tijorat banklari tomonidan mobil ilovalar, internet-banking platformalari, QR-kod orqali to'lovlar, masofadan hisobvaraqlar ochish, onlayn kreditlash hamda elektron omonatlar kabi xizmatlarning joriy etilishi aholining bank xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirdi. Raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi bank operatsiyalarini tezlashtirish, xizmat ko'rsatish xarajatlarini kamaytirish va mijozlar uchun qulaylik yaratishga xizmat qilmoqda.

Markaziy bank tomonidan to'lov infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda banklararo elektron hisob-kitob tizimlarini rivojlantirish natijasida real vaqt rejimida to'lovlarni amalga oshirish imkoniyati kengaydi. Natijada naqd pulsiz hisob-kitoblar ulushi yil sayin ortib bormoqda.¹

Bugungi kunda mamlakatdagi deyarli barcha tijorat banklari o'z mobil ilovalariga ega. Ushbu ilovalar orqali mijozlar bank kartalarini boshqarish, kredit va omonatlarni rasmiylashtirish, kommunal to'lovlarni amalga oshirish, xalqaro pul o'tkazmalarini yuborish hamda davlat xizmatlari uchun to'lovlarni masofadan turib bajarish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Mobil banking va internet banking xizmatlarining rivojlanishi

Mobil banking zamonaviy bank xizmatlarining eng tez rivojlanayotgan yo'nalishlaridan biridir. Smartfonlardan foydalanish darajasining ortishi bank xizmatlarini aholiga yanada yaqinlashtirdi. Mijozlar endilikda bank filialiga tashrif buyurmasdan turib deyarli barcha moliyaviy operatsiyalarni mobil ilovalar orqali amalga oshirmoqda.

Internet-banking tizimi esa, ayniqsa, yuridik shaxslar va tadbirkorlik subyektlari uchun muhim ahamiyat kasb etmoqda. Korxonalar soliq to'lovlari, ish haqi loyihalari, xalqaro to'lovlar hamda moliyaviy hisobotlarni elektron shaklda boshqarish imkoniyatiga ega bo'ldi.

Shunga qaramay, ayrim hududlarda internet tezligining pastligi, raqamli savodxonlik darajasining yetarli emasligi hamda internet infratuzilmasining to'liq rivojlanmaganligi mobil bank xizmatlaridan samarali foydalanishga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Fintech kompaniyalari va Open Banking istiqbollari

Fintech kompaniyalarining rivojlanishi bank sektorida raqobatni kuchaytirayotgan asosiy omillardan biri hisoblanadi. Zamonaviy fintech

kompaniyalari elektron to'lovlar, mikroqarzlar, investitsiya platformalari, elektron hamyonlar hamda raqamli identifikatsiya xizmatlarini taklif etmoqda.

Rivojlangan davlatlarda banklar va fintech kompaniyalari o'rtasidagi hamkorlik Open Banking konsepsiyasi asosida tashkil etilgan. Ushbu model banklarga API (Application Programming Interface) texnologiyalari orqali uchinchi tomon moliyaviy xizmat ko'rsatuvchilari bilan xavfsiz ma'lumot almashish imkonini beradi.²

O'zbekistonda ham Open Banking tizimini bosqichma-bosqich joriy etish bank xizmatlari bozorida sog'lom raqobatni rivojlantirish, innovatsion mahsulotlar sonini ko'paytirish hamda mijozlarga yanada sifatli xizmatlar ko'rsatishga xizmat qiladi.

Sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalarining bank tizimidagi o'rni

Sun'iy intellekt bank xizmatlarini avtomatlashtirishda tobora muhim o'rin egallamoqda. Bugungi kunda AI texnologiyalari kredit risklarini baholash, mijozlarning moliyaviy xatti-harakatlarini tahlil qilish, firibgarlik holatlarini aniqlash hamda virtual yordamchilar (chatbotlar) orqali mijozlarga xizmat ko'rsatishda keng qo'llanilmoqda.

Blokcheyn texnologiyasi esa bank operatsiyalarining shaffofligi va xavfsizligini oshirish imkonini beradi. Mazkur texnologiya ma'lumotlarni o'zgartirib bo'lmaydigan tarzda saqlashi sababli moliyaviy firibgarliklarning oldini olishda yuqori samaradorlikka ega.

Ko'plab xalqaro banklar blokcheyn asosida xalqaro pul o'tkazmalari, aqlli shartnomalar (smart contracts) hamda raqamli aktivlarni boshqarish bo'yicha yangi xizmatlarni joriy etmoqda. O'zbekiston bank tizimida ham ushbu texnologiyalarni bosqichma-bosqich tatbiq etish kelgusida bank xizmatlari xavfsizligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.³

Kiberxavfsizlikni ta'minlashning dolzarbligi

Raqamli bank xizmatlarining kengayishi bilan bir qatorda kiberxavfsizlik masalalari ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Fishing, zararli dasturlar (malware), DDoS hujumlari, shaxsiy ma'lumotlarning noqonuniy qo'lga kiritilishi hamda bank kartalari rekvizitlarini o'g'irlash bilan bog'liq jinoyatlar bank tizimi uchun jiddiy xavf tug'dirmoqda.

Shu sababli zamonaviy banklar ko'p bosqichli autentifikatsiya (Multi-Factor Authentication), biometrik identifikatsiya, sun'iy intellekt asosida firibgarlikni aniqlash tizimlari va ma'lumotlarni shifrlash texnologiyalaridan keng foydalanmoqda.

O'zbekistonda ham bank tizimining axborot xavfsizligini mustahkamlash, xalqaro **ISO/IEC 27001** standartlarini joriy etish hamda bank xodimlari va mijozlarning kiberxavfsizlik bo'yicha bilimlarini oshirish zarur.

Xorijiy tajribaning qiyosiy tahlili

Singapur dunyodagi eng rivojlangan raqamli bank tizimlaridan biriga ega. Ushbu davlatda banklarning deyarli barcha xizmatlari masofadan turib amalga oshiriladi. Elektron identifikatsiya, sun'iy intellekt va Open Banking texnologiyalari keng joriy etilgan bo'lib, bu moliyaviy xizmatlar bozorida yuqori raqobatni ta'minlamoqda.⁴Janubiy Koreyada esa raqamli banklar an'anaviy banklar bilan teng huquqda faoliyat yuritmoqda. Mijozlar bir necha daqiqa ichida hisobvaraqlar ochishi, kredit olishi va investitsiya xizmatlaridan foydalanishi mumkin.

Germaniyada PSD2 direktivasi asosida Open Banking tizimining rivojlantirilishi fintech kompaniyalari va banklar o'rtasidagi hamkorlikni sezilarli darajada kuchaytirdi. Natijada bank xizmatlarining sifati va innovatsion mahsulotlar soni ortdi. Mazkur davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish faqat zamonaviy texnologiyalarni joriy etish bilangina

emas, balki puxta huquqiy tartibga solish, ishonchli kiberxavfsizlik tizimi va raqamli moliyaviy savodxonlikni oshirish bilan ham chambarchas bog‘liq.

MUHOKAMA

O‘zbekiston bank tizimida raqamli transformatsiya jarayonlari so‘nggi yillarda sezilarli darajada jadallashgan bo‘lsa-da, ushbu yo‘nalishda yechimini kutayotgan qator muammolar mavjud. Avvalo, bank xizmatlarini raqamlashtirish darajasi barcha hududlarda bir xil emas. Yirik shaharlarda zamonaviy mobil bank xizmatlaridan foydalanish darajasi yuqori bo‘lsa, chekka hududlarda internet infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda raqamli savodxonlikning pastligi raqamli bank xizmatlarining ommalashuviga salbiy ta'sir ko‘rsatmoqda.

Shuningdek, raqamli bank xizmatlari rivojlanishi bilan kiberjinoyatlar sonining ortishi banklar oldiga yangi vazifalarni qo‘ymoqda. Phishing, ijtimoiy muhandislik (social engineering), zararli dasturlar va bank kartalari ma'lumotlarini noqonuniy qo‘lga kiritish bilan bog‘liq jinoyatlar nafaqat banklarning moliyaviy barqarorligiga, balki mijozlarning bank tizimiga bo‘lgan ishonchiga ham salbiy ta'sir ko‘rsatadi. Shu sababli banklarda axborot xavfsizligini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.¹

Yana bir dolzarb masala fintech kompaniyalari faoliyatini huquqiy tartibga solish bilan bog‘liq. Fintech kompaniyalari innovatsion moliyaviy xizmatlarni joriy etayotgan bo‘lsa-da, ularning faoliyatini nazorat qilish, iste'molchilar huquqlarini himoya qilish hamda ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash bo‘yicha huquqiy mexanizmlar muntazam takomillashtirib borilishi lozim. Ayniqsa, Open Banking tizimini joriy etishda bank ma'lumotlarining maxfiyligi va mijoz roziligi masalalari alohida e'tibor talab qiladi.

Raqamli bank xizmatlarini rivojlantirishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish katta imkoniyatlarni yaratmoqda. Kredit layoqatini

baholash, firibgarlikni aniqlash, mijozlarga individual moliyaviy mahsulotlarni taklif etish hamda avtomatlashtirilgan mijozlarga xizmat ko'rsatish tizimlari banklarning operatsion samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Biroq sun'iy intellektdan foydalanishda algoritmlarning shaffofligi, qaror qabul qilish jarayonining tushuntirilishi va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish masalalari ham huquqiy jihatdan tartibga solinishi zarur.

Xorijiy davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli bank xizmatlarini muvaffaqiyatli rivojlantirish quyidagi omillarga bevosita bog'liq:

- zamonaviy va barqaror raqamli infratuzilmaning mavjudligi;
- ishonchli kiberxavfsizlik tizimining yaratilishi;
- fintech kompaniyalari va banklar o'rtasida sog'lom raqobatni ta'minlash;
- Open Banking va API texnologiyalarini bosqichma-bosqich joriy etish;
- aholining moliyaviy va raqamli savodxonligini oshirish.

Muallifning fikricha, O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarini yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi takliflarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- Open Banking tizimini joriy etish bo'yicha alohida normativ-huquqiy hujjat qabul qilish;
- banklarda sun'iy intellektdan foydalanishning huquqiy asoslarini ishlab chiqish;
- kiberxavfsizlik bo'yicha xalqaro **ISO/IEC 27001** standartlarini barcha tijorat banklarida to'liq joriy etish;
- fintech startaplarini qo'llab-quvvatlash uchun maxsus innovatsion "regulatory sandbox" mexanizmlarini kengaytirish;

- aholining raqamli moliyaviy savodxonligini oshirishga qaratilgan milliy dasturlarni amalga oshirish;
- bank xodimlari uchun zamonaviy raqamli texnologiyalar bo'yicha muntazam malaka oshirish kurslarini tashkil etish.

Mazkur takliflarning amaliyotga tatbiq etilishi bank xizmatlari sifati va xavfsizligini oshiradi, bank tizimining xalqaro raqobatbardoshligini mustahkamlaydi hamda mamlakatda raqamli iqtisodiyotning izchil rivojlanishiga xizmat qiladi.

XULOSA

Raqamli bank xizmatlari zamonaviy moliya tizimining ajralmas qismiga aylanib, bank faoliyatining samaradorligini oshirish, aholiga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilash va moliyaviy inklyuziyani kengaytirishda muhim o'rin tutmoqda. O'zbekiston Respublikasida bank tizimini raqamlashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar bank xizmatlarini modernizatsiya qilish, elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish va zamonaviy moliyaviy texnologiyalarni joriy etishda muhim natijalar bermoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mamlakatda mobil banking, internet-banking, elektron to'lovlar, masofaviy bank xizmatlari hamda fintech texnologiyalarining rivojlanishi bank xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirdi. Shu bilan birga, Open Banking, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalarini joriy etish bank tizimini yanada takomillashtirishning istiqbolli yo'nalishlari hisoblanadi.

Qiyosiy tahlil natijalari Singapur, Germaniya va Janubiy Koreya tajribasi raqamli bank xizmatlarini rivojlantirishda huquqiy tartibga solish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va kiberxavfsizlikni kuchaytirish hal qiluvchi omillar

ekanligini ko'rsatdi. Ushbu tajribalarni O'zbekiston sharoitiga mos ravishda bosqichma-bosqich joriy etish milliy bank tizimining raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarini takomillashtirish zamonaviy axborot texnologiyalarini keng joriy etish, xalqaro tajribadan samarali foydalanish, huquqiy bazani muntazam takomillashtirish hamda mijozlar manfaatlarini ishonchli himoya qilish orqali amalga oshirilishi lozim. Aynan shu omillar mamlakat bank tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlab, raqamli iqtisodiyotning yanada taraqqiy etishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi PF–5992-son Farmoni «2020–2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida».
2. O'zbekiston Respublikasining «O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki to'g'risida»gi Qonuni. O'RQ–582-son, 2019-yil 11-noyabr.
3. O'zbekiston Respublikasining «Banklar va bank faoliyati to'g'risida»gi Qonuni. O'RQ–582-son, 2019-yil 5-noyabr.
4. O'zbekiston Respublikasining «To'lovlar va to'lov tizimlari to'g'risida»gi Qonuni. O'RQ–578-son, 2019-yil 1-noyabr.
5. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. Bank tizimi faoliyati bo'yicha yillik hisobot. – Toshkent, 2024.
6. World Bank. The Global Findex Database 2021: Financial Inclusion, Digital Payments, and Resilience in the Age of COVID-19. – Washington D.C., 2022.
7. International Monetary Fund. The Rise of Digital Finance. – Washington D.C., 2023.
8. Bank for International Settlements. Annual Economic Report 2024. – Basel, 2024.

9. Chris Skinner. Digital Bank: Strategies to Launch or Become a Digital Bank. – Singapore: Marshall Cavendish, 2014.
10. Brett King. Bank 4.0: Banking Everywhere, Never at a Bank. – Singapore: Marshall Cavendish, 2018.
11. Payment Services Directive 2. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council on Payment Services in the Internal Market.
12. Monetary Authority of Singapore. Financial Services Industry Transformation Map 2025. – Singapore, 2025.
13. International Organization for Standardization. ISO/IEC 27001:2022 Information Security, Cybersecurity and Privacy Protection – Information Security Management Systems. Geneva, 2022.
14. European Banking Authority. Guidelines on ICT and Security Risk Management. Paris, 2023.
15. Organisation for Economic Co-operation and Development. Digital Banking and Financial Innovation. Paris, 2023.